

Psihoterapeutkinja Hrenić: Odlazak iz roditeljskog doma je izazov, ali i prilika za rast i razvoj mladih, a i djeci i roditeljima donosi više slobode i autonomije

20.9.2023. 20:40 Adela Zember Antolić

Ilustracija / Izvor: pixabay.com

Napuštanje roditeljskog doma jedna je od odrednica prijelaza u odraslu dob u kojoj se preuzima većina uloga odraslih.

Rekla nam je to profesorica psihologije i psihoterapeutkinja **Nina Hrenić** i dodala da ne postoji točno određeni trenutak, određena godina života ili određena „izlazna točka“ koja označava prijelaz iz mladosti, odnosno adolescencije u odraslu dob. Prijelaz u odraslu dob je fluidno razdoblje koje se mijenja tijekom vremena, a ima različite karakteristike u različitim kulturama.

Podsjetimo, prema podacima Eurostata za 2021. godinu prosječna dob napuštanja roditeljskog doma u Hrvatskoj jest 33,3 godine što nas smješta na drugo mjesto u Europskoj uniji, odmah iza Portugala gdje prosjek godina iznosi 33,6. Kada se podaci analiziraju prema spolu, tada je vidljivo da u svim zemljama Europske unije žene ranije odlaze iz roditeljskog doma nego muškarci.

Mladi sve kasnije sazrijevaju

I naša sugovornica smatra da se sazrijevanje produljilo u suvremenom društvu te mladi sve kasnije sazrijevaju. Nekada je to bilo oko 20. godine života, a danas se pomaklo prema kasnim 20-ima, pa i kasnije.

Kada je riječ o odraslosti, Hrenić napominje da ju možemo definirati kao dob u kojem je tjelesno sazrijevanje završeno, a osoba je postigla i ostale nivoe zrelosti koji su potrebni da živi samostalno, neovisno i da preuzme odgovornost za svoje odluke, odabire i ponašanje u cjelini.

Ustupila Nina Hrenić.

– Pa tako govorimo o intelektualnoj zrelosti – mlada osoba zna prepoznati, razumjeti te samostalno rješavati životne probleme; emocionalnoj zrelosti – sposobna je prepoznati svoje i tuđe emocije, zna se nositi s njima i kako ih regulirati; socijalnoj zrelosti – razvila je svoju socijalnu mrežu, neovisno o roditeljima, ima svoj “krug ljudi”, te financijskoj zrelosti – završila je obrazovani proces i sposobna se samostalno financirati. Dakle, radi se o složenom procesu, koji se često odvija neujednačeno – objašnjava Hrenić.

Ističe kako su brojni razlozi za kasnije sazrijevanje mladih, a samim time i osamostaljivanje mladih.

– Psihosocijalni kontekst svijeta u kojem živimo u 21. stoljeću značajno se promijenio u posljednjih 50, 60 godina – od kolektivizma prema individualizmu, od optimizma 50-ih, prema pesimizmu 2020.-ih, od ekonomskog prosperiteta do nestabilnosti, od obećanja vječnog mira do prijetnji 3. svjetskim ratom, od analognog prema općoj digitalizaciji, infodemiji, prijetnji o kataklizmi planete na kojoj živimo te hipertrofiji tjeskobnosti. Promijenio se i odgoj i to tako da je dijete u fokusu roditelja. Često govorimo o “helikopter roditeljima” pa samim time i karakteristikama mladih pripadnika generacije Y i Z koji imaju visoka očekivanja, usmjereni su na rezultate, žele brza rješenja i očekuju da drugi prepoznaju njihove potrebe....da spomenem samo neke – navodi Hrenić.

I mladima i njihovim roditeljima osamostaljivanje mladih i napuštanje roditeljskog doma donosi više slobode i autonomije

Dodaje kako odlazak iz roditeljskog doma mladima donosi puno toga.

– Prije svega samostalnost u donošenju odluka, slobodu, odsustvo roditeljskog nadzora, privatnost, autonomiju – odnosno jasno razdvajanje granica između sebe i roditelja, što u svojoj kliničkog praksi često vidim kao problem kada odrasla djeca žive sa svojim roditeljima, ali i preuzimanje odgovornosti za odluke, za brigu u kućanstvu – plaćanje režija, čišćenje, pranje, pripremanje obroka, za planiranje – smatra naša sugovornica.

No, navodi kako je osamostaljivanje mladih važno i za roditelje koji su posljednjih 20-ak godina brinuli o djeci, posvećivali im puno svog vremena i brige te im odlazak i osamostaljivanje djece donosi više slobodnog vremena da se bave sobom i onime što nisu mogli ni stigli dok su djeca bila mala. Tu misli na hobije, vrijeme za sebe, putovanja, druženja s prijateljima, obrazovanje, karijeru. Nastavlja kako i mladima i njihovim roditeljima osamostaljivanje mladih i napuštanje roditeljskog doma donosi više slobode i autonomije.

Neki roditelji traže pomoć kako da se ponašaju prema svojoj djeci koja imaju više od 40 godina, a odbijaju se osamostaliti

– Ostanak u roditeljskom domu nakon završenog obrazovanja i zapošljavanja mladima donosi svojevrsnu komociju, standard na koji su navikli u roditeljskom domu, nesamostalnost jer najčešće roditelj nastavlja brinuti o svakodnevnom obavezama – primjerice nabavka hrane, kuhanje, pranje, peglanje, plaćanje režija, ali isto tako donosi i odgodu izazova samostalnosti i suočavanja sa frustracijama koje ona nosi. Ostanak u roditeljskom domu predstavlja i financijsku bezbrižnost i sigurnost, određenu sigurnosnu mrežu i služi kao osiguranje protiv siromaštva. Nerijetko se događa da se odrasla osoba koja ostaje živjeti s roditeljima i ponaša kao dijete i u svojim 30-im, pa i 40-im godinama ne želi preuzeti odgovornost za svoj život, živi kao u hotelu, očekuje da ju roditelji razumiju, podržavaju, pa i služe na način da rade za nju stvari koje bi mogla sama obavljati. Događalo se da mi se javljaju roditelji koji traže pomoć i savjet kako da se ponašaju prema svojoj djeci koja imaju više od 40 godina, a odbijaju se osamostaliti i preuzeti odgovornost za svoja ponašanja – pojašnjava Hrenić.

Hiperprotektivni roditelji, u najboljoj namjeri da zaštite djecu koju vole, zapravo odgajaju djecu koja odrastaju u tjeskobne, frustrirane i nesamostalne mlade ljude

Prema njenom mišljenju, postoje tri grupe čimbenika koji utječu na odluku o osamostaljivanju i napuštanju roditeljskog doma.

– U prvom redu tu su ekonomski čimbenici – zapošljivost mladih, kreditna sposobnost mladih, dostupnost nekretnina, visina dohotka, stabilnost zaposlenja i drugi. Tu su i kulturalni čimbenici kao što je spremnost obitelji da mlade potiču u njihovom stambenom osamostaljivanju. Mi pripadamo zemljama jugoistočne Europe u kojoj prevladava tradicija proširene obitelji, gdje se više cijeni zajedništvo u odnosu na samostalnost, gdje su jače emocionalne veze unutar obitelji. Treću skupinu čimbenika koji utječu na odluku o osamostaljivanju i napuštanju roditeljskog doma čine osobne karakteristike mlade osobe kao što su psihološki čimbenici poput zrelosti, osobnih preferencija mladih prema stilu života koji im mogu omogućiti roditelji, privrženosti roditeljima, osobnih očekivanja, poimanje sebe kao neovisne osobe, razine autonomije u adolescenciji koja je niska kod djece hiperprotektivnih roditelja. Hiperprotektivni roditelji, u najboljoj namjeri da zaštite djecu koju vole, zapravo odgajaju djecu koja odrastaju u tjeskobne, frustrirane i nesamostalne mlade ljude – naglašava Hrenić.

Mišljenja je da je glavna uloga roditelja da djecu osposobe za samostalan i odgovoran život u kojem se osjećaju sposobni rješavati životne probleme, znaju prepoznati i na efikasan način zadovoljiti svoje potrebe, a da pri tome ne ugrožavaju druge u zadovoljenju njihovih potreba.

– To znači da roditelji imaju samopouzdanja u sebe, da vjeruju da su napravili dobar posao kao roditelji, ali i da vjeruju u svoju djecu da imaju kapaciteta i potencijala da samostalno ostvare sretan, ispunjen i zadovoljan samostalan život. Dakle da ih potiču na osamostaljenje, a ne da ih koče svojim strahovima ili nekim svojim frustracijama i nezadovoljenim potrebama – ističe.

Odlazak iz roditeljskog doma je izazov, ali i prilika za rast i razvoj

S druge pak strane, smatra da u komociji doma u kojem smo odrasli ne postajemo odgovorni, samostalni i savjesni građani, već dijelom ostajemo djeca, bez obzira na godine života koje imamo.

– Biti odrastao donosi nam više slobode, autonomije i moći u životnim izborima, a naravno i odgovornosti. Otisnuti se u “veliki svijet” iz sigurnosti roditeljskog doma zasigurno nije lako i svakako predstavlja izazov za mlade ljude, ali nosi u sebi i potencijal za rast i razvoj koji vrijedi prihvatiti usprkos tjeskobi koju osjećamo kad razmišljamo o osamostaljenju. Naši roditelji zauvijek ostaju naši roditelji, pa i kad ne živimo zajedno, što svima može donijeti puno dobrog – zaključila je Hrenić.

Članak je napisan uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije temeljem Programa ugovaranja novinarskih radova u elektroničkim publikacijama.

